

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 92

Číslo: 44

28. října 2012

Cena: 8 Kč

ČTVRTÉ SETKÁNÍ MLÁDEŽE NAŠÍ CÍRKVE PROBĚHLO V OLOMOUCI

Poslední víkend v měsíci září - od čtvrtka 27. do neděle 30. září proběhlo v Olomouci v Husově sboru už 4. celostátní setkání mládeže Církve československé husitské. Letošním mottem celé akce bylo heslo „Já jsem světlo světa“ (Jan 8, 12).

Po příjezdu do Olomouce a registraci obdržel každý své složky s programem setkání. Po prvních formalitách, zejména po důkladném seznámení, započal maraton podnětných kázání na již výše uvedené téma. Páteční a sobotní dopolední World café bylo stráveno v duchu skupinových diskusí - první téma by se dalo shrnout slovy „můj vztah k Bohu, Ježíši Kristu a Duchu svatému“, ačkoli zaznělo i pár odlišných debat. Druhým dopoledním zadáním bylo „církve a já“. Tyto diskuse nepochybně podnítily ducha každého z účastníků setkání a mimo to, že se vypilo nepřeberné množství čaje a kávy, každý jedinec měl možnost poznat nové přátele, zapojit se do rozhovorů, které v běžném životě většiny populace nemají místo, vyvrátit nebo utvrdit se ve svém myšlení a naopak získat myšlenky nové. Byla to tedy možnost nejenom strávit dopoledne v relativním klidu a užít si chvíle relaxu, ale byla to taktéž možnost, jak vyjádřit svoje nejnítější přání a touhy i obavy a názory ne vždy přijímané jako vhodné k rozvíjení - právě tyto dopolední dýchánky dokázaly, že jakékoli názory jsou vhodné k vyslovení.

Po vydatném obědu v restauraci Zora bylo na výběr z několika workshopů - způsobů, jak strávit odpoledne. Ve výběru nechyběly jak aktivity pasivní, tak ty poněkud akčnější. Mezi první zástupce patří především přednášky různě spojené s hlavním mottem. Patří mezi ně např. „Já jsem úsporné světlo světa...“, „Kristus je náš Spasitel“, „Světlo světa“, ale i besedy s poněkud odlišnějším tématem jako je „Lesk a bída života singles“ nebo „Posviťme si na média, aneb negativní vliv médií“. Aktivnější jedinci pak měli na výběr z atraktivní projížďky na dračích lodích, žonglérské dílny, Frisbee Ultimate a prohlídky Olomouce. Pro umělecky založené duše to poté byla bubenická dílna a výtvarná dílna. Všechny workshopy vynikly bezchybným naplánováním a následným provedením v praxi. Překvapily svoji nápaditostí a rozmanitostí - a ani jeden nepostrádal odlehčenou atmosférou s dobrou náladou.

V sobotu večer pro nás organizátoři, kterými byl tým bratra faráře Miloše Košíčka z Prostějova, připravili milé překvapení - koncert Hraďišťanu. Kapela nám zahrála zdarma a ostatním přihlížejícím vstupenky poskytla se slevou. Toto gesto zapůsobilo velice štědře, a kdyby si publikum nezískalo pouze tímto, rozhodně si veškerou pozornost získali již v první sekundě svého vystoupení. Harmonie tónu vytvářená mužským uskupením za přídělníků na str. 3

CÍRKEV NA CESTĚ K BUDOUCNOSTI

1. K POJETÍ A PODOBĚM KŘESŤANSKÉ CÍRKVE

V současnosti se hovoří v našem evropském prostředí o konci lidové církve (srov. Pavel Černý: *Soumrak lidové církve*, *ChristNet*). Tyto pohledy se objevují v německém protestantismu,

historicky podmíněném teritoriálním konfesijním vymezením zemských církví v souvislosti s poklesem členů. Pavel Černý upozorňuje, že v našem českém prostředí je patrný úbytek členů lidových církví „hrozivý“. „V případě Římskokatolické církve, Církve českobratrské evangelické a Církve československé husitské je možné hovořit o soumraku lidové církve“ (cit.). Přes tuto společenskou proměnu posledních desetiletí jsou zřejmé určité snahy o restaurování tradiční lidové církve v římskokatolickém prostředí, zvláště v oblastech Moravy. Přesto katolická teologická komunita například Josef Dolista vidí situaci církve tak, že „její budoucnost nebude zajištěna kvantitou jejích členů, ale kvalitou víry, naděje a lásky křesťanů, kteří budou vytvářet spíše malá společenství“ (*Josef Dolista: Perspektivy církve - Vybrané kapitoly z ekleziologie. Kostelní Vydří 2000, cit. s. 108*). Určitou korigující alternativou restaurační snahy o obnovu lidové církve v její triumfalistické podobě je pojetí dialogu se společností prezentované prof. Tomášem Halíkem jako evangelium pro lidi „na okraji“, „za hranicemi církve“ (viz *Tomáš Halík: Vzdáleným nablízku. Vášeň a trpělivost v setkání víry s nevírou. Lidové noviny Praha 2007*). Oproti formě lidové církve pro mnohé je podle Halíka budoucnost křesťanství viděna jako záležitost elity. Problematičnost lidové či národní církve se ukazuje v multikulturním a multináboženském prostředí naší doby. O naší duchovní situaci vypovídají a podávají podrobnou analýzu knihy sociologů náboženství Davida Václavíka (*David Václavík: Náboženství a moderní česká společnost. Grada,*

Praha 2010) a Zdeňka R. Nešpora (*Zdeněk R. Nešpor: Příliš slábi ve víře. Česká ne/religiozita v evropském kontextu. Kalich Praha 2010*) a také religionisty Pavla Hoška (*Pavel Hošek: A bohové se vracejí. Proměny náboženství v postmoderní době. Mlýn 2012*). Znaky naší doby podle pravoslavného teologa, filosofa a spisovatele Oliviera Clémenta jsou lhotejnost zabarvená určitým nepřátelstvím vůči křesťanství. Dále je to vsudypřítomná tržní ideologie, která oslavuje úspěch a peníze, touhu a požitek. Třetím znakem je „nespoutaná spiritualita“ (*Olivier Clément: Duchovní průvodce pro naši dobu. Paris 2008, Olomouc 2010, s. 43*).

Naše církve vznikla se záměrem být církví lidovou a národní, dokonce v některých oblastech většinovou. Nová církve usilovala v duchu modernistického programu o otevřenost vůči moderní společnosti, když tehdejší Římskokatolická církev byla vůči nové době uzavřena a zůstala ve svých východiscích na pozicích Tridentického koncilu a 1. Vatikánského koncilu. Růst a rozvoj nové církve byl překvapivý, přesto ne takový, jaký zakladatelská generace očekávala vzhledem ke společenskému a náboženskému vývoji v nově vzniklém státě. Vázanost nové církve na první republiku a její vlastenecký, demokratický a humanitní program byla přesto značná. V době komunistické totality se pojetí lidové církve v otevřenosti vůči státu prosazujícímu ateistickou ideologií stalo velmi problematické. V tomto období národní prvek začal ustupovat do pozadí a naše církve začala mít dokonce určitý rys „vzná-
Dokončení na str. 3

Žižka, rytíř Boží i historická osobnost vzbuzující otázky

„Národ, to jsme my všichni, kteří se stálým vědomým rozhodnutím hlásíme k určitému kulturnímu dědictví.“
ERAZIM KOHÁK
„Studenti, myslíte si, že by se měla vrátit určitá úcta a respekt k minulosti? Jste toho názoru, že vztah k národním dějinám a vlastenectví má dnes ještě vůbec nějaký význam?“ zeptala jsem se na semináři. „Ano, má. Patří to k poznání,“ ozývaly se přítakávající hlasy. A tak jsem pokračovala: „Hodnocením dějin si také klademe otázku po smyslu své totožnosti. Existují historické osobnosti příkladné, jako Mistr Jan Hus, Jan Amos Komenský, Tomáš Garrigue Masaryk. Ovšem v dějinách se objevují i osobnosti, které bývají dosti rozporné. Odborníci se stále snaží dobrat pravdy o nich a nově interpretovat odhalované souvislosti.“
Jedním ze specialistů, zabývajících se historií, je i PhDr. Zdeněk Vybíral Ph.D., který je zástupcem ředitele pro vědeckou činnost v Husitském muzeu v Táboře. Na slav-

nostním setkání u příležitosti 587. výročí úmrtí vojevůdce J. Žižky z Trocnova nám tento historik připomněl, že slavný strateg vycházel především z náboženského rozměru husitského válečného úsilí. Odtud pochází velký důraz na vnitřní i vnější kázeň husitských bojovníků, morální nesmlouvavost. Protivníkem byl ztotožňován s Antikristem, výzva k boji proti němu pocházela od Boha. Jak výše zmíněný odborník uvádí, husité sami sebe viděli jako vyvolené starozákonní národ, na jehož straně je Boží přízeň. Zřetelně tyto vize představuje oblíbený motiv boje útlého mladíka Davida s obrem Goliášem. Starozákonní příběh připomínal husitům, že malý národ dokáže díky Boží přízni porážet silné nepřátele. „Jan Žižka uposlechl volání Husovo, inspirované Johnem Vyclifem, aby svěťští páni přinutili církve i celou společnost k nápravě. Nebyl jen drsným válečníkem. Věřil, že vytrhne svět z bídy, když se i za cenu násilí a ozbrojeného boje podaří uvést do života zásady

čtyř pražských artikulů. Především od doby svého oslepnutí, které pokládal za Boží výstrahu, se Jan Žižka stále více mohl oddávat představě sebe sama jako Božího meče, trestajícího lidské hříchy. Svá vítězství vysvětloval Boží přízní. A jeho následovníci věřili, že mu Kristus předal klíče od nebeských bran,“ analyzuje dále Z. Vybíral osobnost Jana Žižky. A připomíná, že naše historická paměť na husitského vojevůdce a stratega prošla od představy rytíře Božího, přes ukrutného tyрана, lupiče a bezohledného válečníka, až po hrdinu národa. Zajímáte-li se, vážení čtenáři, o tuto významnou část naší historie, dočtete se více v žižkovských sbornících. Vydává je naše církve a jsou ke stažení na www.husiti.cz/dialogna-cesta. Na těchto webových stránkách najdete i řadu aktuálních podnětů, které přináší letošní setkání, konaná k Žižkovu výročí u Sudoměře a v Liberci.

Olga Nytrová

ČTVRTÉ SETKÁNÍ MLÁDEŽE NAŠÍ...

Dokončení ze str. 1
spění zpěvačky působila okouzlujícím, až uhrančivým dojmem. Akustika sboru i prostor koncertu podtrhly působení nádherné hudby a skvěle tím završily denní program.

Neděle už byla věnována hodnocení a shrnutí hlavních myšlenek, balení zavazadel, loučení s nově nalezenými

nebo starými přáteli a následným odjezdem. Každý, kdo přijel s nějakou prosbou, bolestí či problémem, měl možnost využít pomoci duchovních poradců nebo jen promluvit s kýmkoliv, kdo byl poblíž; právě to ukazuje celistvost naší církve – z celé republiky se sjeli především mladí lidé, kteří se navzájem neznali, a přesto po uply-

nutí velmi krátké doby byli schopni si navzájem pomoci, vyslechnout se a najít oporu.

Letošní setkání bych shrnula pár slovy – uvolněná, přátelská atmosféra, kdy každý den byl prozvučen radostí, úsměvem a láskou.

Veronika Pokorná,
Valeč

CÍRKEV NA CESTĚ K BUDOUCNOSTI

Dokončení ze str. 1
vačské“ církve. Základy víry začínají vyznáním Ježíše Krista, kterému církve jedinému patří. „Proč vyznáváme Ježíše Krista jako svého Pána? Ježíše Krista jako svého Pána vyznáváme proto, že přes svou porušenost naležíme mocí Ducha svatého jemu jako jeho lid.“ (*Základy víry Církve československé husitské. Praha 1975, s. 13*). Od společnosti byla činnost církve zaměřena na společenství sester a bratří v náboženských obcích. Místo důrazu na národ byl položen důraz na církve. Výsledky posledního sčítání obyvatel jsou interpretovány tak, že v naší společnosti sice jistě religiozita existuje, ale lidé mají volný vztah k církevním organizacím a institucím jako takovým. Úbytek členů se týká tzv. církvi lidových, kdy vnitřní statistiky neodpovídají počtu přihlášených osob při sčítání. Církve vyznavačského typu mají stejný či obdobný počet evidovaných členů i těch, kteří se k nim přihlásili. Jistě hraje roli společenský proces úbytku početné ještě nábožensky založené starší generace úmrtím, ale současně došlo ke ztrátě a odklonu sympatizantů, kteří vyznání některé tradiční církve nevyplnili. Ukazuje se, že do budoucna nebude mít perspektivu neosobní a formální vztahnost k církvi, nýbrž uvědomělé křesťanství a příslušnost ke konkrétnímu společenství. Budoucnost bude patřit církvi, která je založena na osobních vztazích, schopnosti účinné komunikace uvnitř i navenek a intenzivní pastorační a katecheze ve smyslu „vzdělávání“ svých členů a jejich duchovního budování a růstu.

2. NÁBOŽENSKÁ OBEC – KRITÉRIA A KATEGORIZACE

Základní jednotkou církve je náboženská obec (farnost, sbor), která je konkrétním místním společenstvím věřících křesťanů. Před Církví československou husitskou leží náročné rozhodování o novém organizačním uspořádání náboženských obcí v nových podmínkách. Klademe si otázky: Co je náboženská obec a co již není. Jaká jsou kritéria náboženské obce. Naznačíme několik možných kritérií, podle kterých lze posuzovat náboženské obce a vytvořit jejich kategorizaci: ■ pravidelné konání bohoslužeb ■ počet členů ■ rada starších ■ vlastní objekty ■ ekonomická soběstačnost ■ diaconické aktivity ■ kulturní památka (architektonické hledisko) ■ místa vztahující se k historii CČSH ■ umístění vzhledem k dopravě do dalších náboženských obcí a středisek ■ ekumenická situace (působení církvi v místě) ■ duchovní péče o děti a mládež ■ další kritéria.

Náboženské obce Církve československé husitské se zrodily spontánně na půdorysu římskokatolických farností. Je třeba rozlišit mezi vlastní náboženskou obcí, respektive jejím centrem a mezi bohoslužebným střediskem (filiální kostely). Nejde o to náboženské obce zrušit, ale transformovat je v některých případech do bohoslužebného střediska. Je důležité vytipovat a stanovit hlavní (páteřní) náboženské obce, které vyžadují zajištění duchovní správou a které musí být zachovány v každém případě. Při utváření nového organizačního uspořádání je smysluplné vycházet z kategorizace náboženských obcí z hlediska objektivních kritérií, ale i ze znalosti situace a subjektivních moudrých a prozíravých pastoračních přístupů. Tato kategorizace náboženských obcí na základě dohodnutých a stanovených kritérií nejširším konsensem by měla být shodná v celku církve pro všechny diecéze. Při tom je důležité vycházet z náboženských obcí a jejich života a potřeb tak, aby došlo k propojení sítě obcí se strategií duchovní správy a diaconických aktivit.

3. DUCHOVNÍ SPRÁVA A JEJÍ PRIORITY

Jaké jsou v současné duchovní správě priority? Rozsah duchovní činnosti je vyznačen v řádech církve (Řád duchovní služby CČSH) jako úkoly, které nemůže jednotlivci beze zbytku naplnit. Některé úkoly jsou daností, povinností, v jiných lze uplatnit specifická obdarování konkrétních osob. Liturgická služba s kázáním, modlitbami a svátostmi zůstává nezastupitelná. V liturgii se odehrává vlastní duchovní život společenství církve. Duchovní správa má sloužit budování církve, sboru, společenství. Biblickým výrazem „budování“ (řec. oikodomé) se myslí vnitřní i vnější utváření církve. Pro budování živého společenství je zásadní komunikace, komunikativnost duchovního a pastoračních pracovníků církve. Konat duchovní službu znamená komunikovat a napomáhat utváření mezilidských vztahů, organizovat setkání a vést rozhovory. Církve je prostředím osobní komunikace, nejen zprostředkované pomocí techniky. To neznamená, že pro duchovního není důležitá schopnost komunikace prostřednictvím současné techniky, zvláště internetu. Osobní komunikace založená na vztazích důvěry je však v církvi nenahraditelná. K prioritám patří v „časě náboženského zážitku“ i katecheze jako formulace jasného obsahu víry a praktických otázek křesťanského života. Na katechezi v církvi je hodno-

tu osobní komunikace, setkávání, rozhovor.

Říká se, že „farář nemůže být bez náboženské obce, ale náboženská obec bez faráře ano“. Platí to jen do určité míry. Jistě jsou důležití aktivní laici, kteří jsou schopni v náboženské obci zajišťovat záležitosti organizační a hospodářské a jsou schopni konat i pobožnosti a vést bohoslužbu slova v mimořádných případech. Avšak úloha faráře je a bude i nadále významná. Do budoucna bude v duchovní správě mít stále základní úlohu farář – duchovní s kněžským svěcením jako „profesionál“ na plný úvazek. K tomu se bude na duchovní správě podílet kněz nebo jáhen na částečný úvazek nebo jako externí. Také činnost speciálních pastoračních pracovníků bude probíhat v úzké spolupráci s farářem nebo biskupem.

4. PRINCIPY ROZHODOVÁNÍ V CÍRKVI

V Římskokatolické církvi rozhodování vychází z autority hierarchie, z funkce biskupa (Srov. *Dekret o pastýřské službě biskupů v církvi. In: Dokumenty II. Vatikánského koncilu. Praha 1995, s. 267-297*). V evangelických církvích, kde je uplatněn presbyterně-synodní systém, rozhodují volení zástupci církve a sborů (*Josef Smolik: Vznik a podstata presbyterně-synodního zřízení. In: Boží slovo v dějinách, s. 249-250*). Důležitým nositelem autority církve je shromáždění.

V Církvi československé husitské není autorita rozhodování jednotlivce ani skupiny, ale shromáždění – shromáždění náboženské obce, diecézní shromáždění, sněm. Shromáždění má zrcadlit Boží církev a její společenství. Shromáždění nemá jen demokratický ráz jako napodobení politického a státního uspořádání, ale má předně charakter duchovního společenství (Srov. *Otto Rutrlé: Živá obec, s. 10-13*). Shromáždění církve není jakékoli seskupení lidí, kde kdokoli může o čemkoliv rozhodovat, ale mají to být lidé věřící spjatí s církvi a jejím posláním, kteří jsou jejími členy a slouží jí jako duchovní nebo laici. Rozhodování o organizačních a majetkových záležitostech není v kompetenci pouze duchovního, neboť se jedná často o praktická, odborná a technická rozhodnutí, kdy laici jsou většími odborníky než duchovní. Přesto v jakémkoli rozhodování v církvi má být brán zřetel především na duchovní záležitosti, kterým hmotné skutečnosti mají sloužit a nikoli obráceně. V čase „ekonomické totality“ hrozí, že zájmy ekonomické se nadřadí nad zájmy duchovní. Čím menší je církev nebo náboženská

Babí léto 2012

Tak jsme se konečně dočkali. Že nevíte čeho? No přece babího léta. V září dozrávají jablka, hrušky a švestky a jiné věci... No, není babí léto jako babí léto...

Babí léto, romantický název pro posledních pár pěkných dní před začátkem podzimu a dny s chladným počasím. Pro dny, kdy již listí na stromech začíná vytvářet barevné umělecké výtvořky až obrazy a po ránu je vidět námraza, ale přes den je teplo na chození v tričku a člověk má naposledy možnost nastavit tvář hřejícímu slunci. Nic proti zimnímu sluníčku, ale opravdu hřeje o dost méně a mně osobně je pořádná zima.

Osobně jsem prožila a přežila Babí léto 2012 v Krkonoších, někde v Horních Albeřicích ve společnosti svých machovských sudiček a jiných kmotek, někde tam, kde dávají líšky dobrou noc a není skoro žádný signál na mobil.

Celá akce proběhla ve dnech od 1. do 5. října pod hlavičkou a vedením náboženské obce Machov, která se nachází v královéhradecké diecézi, a Diakonie a misie CČSH.

Účastníky zájezdu byli členové náboženské obce Machov, senioři z Domova „U Spasitele“ z Frýdlantu v Čechách a z domova Justýna z Hronova, dále jsme byli poctěni vzácnou návštěvou manželů Jaroslavy a Václava Böhmových.

Na horách bylo fakt krásně a čas jsme využili k „courání“ po kraji, trochu jsme se projeli mašinkou jak za mlada až ke Kolínské boudě prohlížejíce si přitom kraj a okolí Pomezek a zároveň i dýchající čerstvý vzduch. Další den bylo v plánu navštívit Janské Lázně, kolonádu a okolí a hlavně užít si lázeňského klidu, pohody a sluníčka, což se povedlo, protože počasí nám opravdu přálo. Abyste si nemysleli, že jsme se jen tak poflakovali, tak to ne... Zajistili jsme si a posléze i vyslechli odbornou přednášku na téma Vápenka, její historie a technické fungování. V těchto přednáškách se velmi dobře osvědčil bratr farář Václav Böhm jako lektor - šlo mu to velmi dobře.

A tak týden utekl jako voda, vše krásně končí tak brzo a rychle... to bude asi ta relativita času podle Alberta Einsteina, která moc nefunguje u špatných časů. Nastal čas balení, focení před chatou, menší procházky a honem domů.

Milé sudičky a kmotry, tak doufám, že se vám vše líbilo, že jste byly spokojené a příští rok vyrazíme znovu, ne!?

Jarmila Šenková

obec, tím existuje větší riziko, že se určitá skupina může ujmout rozhodování v situaci, kdy hmotné a ekonomické zájmy se může jevit atraktivní. Vlastní poslání církve je třeba stále teologicky reflektovat, promýšlet a připomínat. „Církev československá husitská není podnikatelskou společností s artiklem náboženství – je církví Kristovou“ (*Zdeněk Kučera: Víra a služba. In: Víra a služba. Husitská teologická fakulta UK, Praha 2012, cit. s. 17*). Lidé a společenství církve mají větší hodnotu než majetek a peníze. Organizace církve má pouze služební charakter. Výstižně to vyjadřují Základy víry tak, že organizace má sloužit společenství, instituce koi-

nonii (*Základy víry CČSH, ot. 24*). Organizace, instituce, úřady – to vše má sloužit komunikaci. A to jak komunikaci uvnitř církve, tak také navenek. Předpokladem zdravé komunikace v církvi je vztah úcty vůči Bohu i vůči druhým lidem. Tam, kde není tento kladný vztah, tam nefunguje komunikace nebo je porušena. Vše vychází ze vztahu k Bohu a ze vztahu k člověku. Církev je především tam, kde lidé žijí hodnotami evangelia uvnitř konkrétního společenství i navenek. Rozhodování v církvi se nemá díť jen v rovině emocionální, ale ani čistě racionální, ale v rovině a hloubce duchovní.

Tomáš Butta

